
Tobakksindustriens erstatningsansvar

FRA FORENINGEN

LISE BERIT JOHANNESSEN

Informasjonsavdelingen

I sitt hørings svar til Sosial- og helsedepartementet mener Legeforeningen bl.a. at tobakksindustrien må opplyse om innholdet i tobakksprodukter.

Legeforeningen er enig i at §§ 4 og 7 i lov om tobakkskader om nødvendig bør endres slik at det blir helt klart at tobakksindustrien vil være pliktig til å gi opplysninger om tobakksvarenes innhold, herunder tilsetningsstoffer. Kravet bør være at myndighetene får opplysninger om de enkelte produkter og hvilke mengder de inneholder av de ulike tilsatte stoffene. Uten kjennskap til mengdeforhold, er det vanskelig å gjøre en evaluering av mulig helserisiko ved tilsetningene.

Det er meget viktig at en del ulike saker i forbindelse med helseskader og røyking blir prøvd juridisk. Den første saken som er ført for domstolene og som ble behandlet av Orkdal herredsrett med det resultat at saksøker tapte saken, bør prøves ved høyere rettsinstanser. Orkdal-saken dreide seg om en person som hovedsakelig hadde røykt rulletobakk. Legeforeningen mener også at det vil være viktig å få prøvd en sak der røykeren har røykt såkalte «milde» sigaretter. I tillegg til de argumenter som ble benyttet i Orkdal-saken, vil tobakksindustriens manipulering av sigarettene og det forhold at industrien hadde kjennskap til at de nye sigarettene sannsynligvis ikke representerte noen helsegevinst, bli prøvd.

De anbefalinger som er gjort i utredningen støttes av Legeforeningen i høringsuttalelsen. Legeforeningen er også enig i betydningen av å få prøvd rettssaker reist av fylkeskommunen mot tobakksindustrien. I den forbindelse er det viktig å få avklart om en eventuell statlig overtakelse av sykehusene vil kunne påvirke erstatningssaker reist av fylkeskommunen.

Legeforeningen er også enig i at det innvilges fri rettshjelp til en del prøvesaker fordi det er meget viktig å få klargjort tobakksindustriens ansvar etter norsk lov. Utgiftene ved slike saker er så høye at privatpersoner vanskelig vil kunne dekke disse. Derfor er det nødvendig at myndighetene avviker fra de krav som vanligvis stilles til fri rettshjelp slik at noen prøvesaker kan gjennomføres.

Legeforeningen støtter også at det blir reist rettssaker i forbindelse med passiv røyking. I Norge har den eneste rettssaken som er reist, hatt et forsikringsselskap som motpart. I USA er slike rettssaker reist mot tobakksindustrien. Det bør være av interesse å undersøke muligheten for slike saker også i Norge.

Publisert: 30. januar 2001. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 3. september 2026.